

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

18.05.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

АИКБ

✓ ПОЗИЦИЯ НА АИКБ ПО ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА УРЕЖДАНЕ НА ОТНОШЕНИЯТА, СВЪРЗАНИ С ЛИЧНИТЕ СМЕТКИ ЗА БЕЗНАЛИЧНИ ЦЕННИ КНИЖА, ВОДЕНИ В ЦЕНТРАЛНИЯ РЕГИСТЪР НА ЦЕННИ КНИЖА ОТ „ЦЕНТРАЛЕН ДЕПОЗИТАР“ АД

Във връзка с публикувания на портала за Обществени консултации на Министерски съвет проект на Закон за уреждане на отношенията, свързани с личните сметки за безналични ценни книжа, водени в централния регистър на ценни книжа от „Централен депозитар“ АД, публикуван от Министерството на финансите за обществено обсъждане на 13.05.2020 г. по-долу публикуваме пълния текст на [Позиция на АИКБ](#) по проекта.

Изм. № 175/17.05.2020 г.

ДО

**Г-Н ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ,
МИНИСТЪР НА ФИНАНСИТЕ**

Относно: Проект на Закон за уреждане на отношенията, свързани с личните сметки за безналични ценни книжа, водени в централния регистър на ценни книжа от „Централен депозитар“ АД, публикуван от Министерството на финансите за обществено обсъждане на 13.05.2020 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР,

Управителният съвет и Комисията по капиталови пазари на Асоциацията на индустриалния капитал в България с дълбока загриженост се запознаха с публикувания за обществено обсъждане проект на Закон за уреждане на отношенията, свързани с личните сметки за безналични ценни книжа, водени в централния регистър на ценни книжа от „Централен депозитар“ АД. Асоциацията изразява своето учудване и недоумение защо този проект се предлага на обсъждане, когато подобни предложения, представени под формата на концепции, вече на два пъти бяха отхвърлени, в резултат на широкото обществено недоволство, изразено от: предшественика на Съвета за развитие на капиталовите пазари; работната група, създадена от Министерство на финансите; Министерство на правосъдието; представителните организации на капиталовите пазари – Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване, Национална комисия за корпоративно управление, Асоциация на директорите за връзки с инвеститорите в България; от Асоциация на организациите на българските работодатели; Българска стопанска камара; Българска търговско-промишлена палата; Конфедерация на независимите синдикати в България; Конфедерация на труда “Подкрепа”; Омбудсмана на Република България и Гражданския парламент на България – Икономическия и социален съвет. В своята резолюция от 10.12.2018 г., ИСС предупреди:

„14.2. ИСС обръща внимание, че анонсираният начин за решаване на проблема със „спящите акции“, както и начинът за съхранение на финансови инструменти, придобити на капиталовия пазар в България, може да се отразят негативно на сигурността на собствеността, на инвеститорската активност и като цяло – на развитието на капиталовия пазар у нас.“

Трето поредно предложение, направено в безпрецедентно труден за българската икономика момент, поражда множество въпроси относно уместността му, както и относно това доколко се вписва в приоритетите и отговаря на актуалните предизвикателства, пред които всички сме изправени. По същество, то принуждава хората да прехвърлят акциите си от сигурно и неизискващо разходи от тяхна страна място (Регистър А на “Централен депозитар” АД, в който са сега коментираните сметки на физически и юридически лица) към инвестиционни посредници, където ще носят риска на посредника и ще дължат такси. Преместването на сметките означава съществено снижаване на сигурността, съпътствано с такси за различните услуги след изтичане на 24-месечен гратисен срок. Освен това предложеният законопроект принуждава акционерите да предприемат действия, свързани с пътувания (за българите, живеещи в чужбина, а и извън областните центрове), както и сложни и скъпи административни процедури, свързани с унаследяване. При това в условията на глобална пандемия, при която са в сила точно обратните мерки – ограничения за пътуване между държавите и физическа дистанция. Насилени да правят избор, от една страна, между значителни разходи, рискувайки в т. ч. здравето си, и от друга – загубата на собственост, конституционно защитена формално, стотици хиляди акционери най-вероятно ще предпочетат да загубят две неща: своите акции и своята вяра в правовата защита и неприкосновеност на личната собственост в България. Очевидно подобен избор е в пряк ущърб на техните интереси, чиято защита се прокламира да е в основата на проекта за закон.

Предложението няма аналог в нито една европейска държава, нито е продиктувано от изискванията на европейското законодателство. Обратно – то противоречи недвусмислено на:

1. Договор за функциониране на Европейския съюз (чл. 63 – свободно движение на капитали, чл. 49 – свободно право на установяване);
2. Конституция на Република България (чл. 17 (3) – неприкосновеност на частната собственост);
3. Решения на Конституционния съд:
  - Дело № 5/ 2013 г., където: „Принудителното отчуждаване е изключение от принципа за неприкосновеност на частната собственост, поради което е недопустимо“;
  - Дело № 4/ 1996 г., където: „Държавата е длъжна да се грижи и да предприема мерки за осъществяване на защита и контрол за опазване на историческото, националното и архитектурното наследство. Това обаче не означава, че може да се ограничава правото на разпореждане на собственика. Никъде в Конституцията не е регламентирано и следователно не е позволено принудително отчуждаване на частна собственост за обществени нужди“;
4. Принципите на правовата държава, очертани по съдържание от редица решения на Конституционния съд;
5. Правото на собственост в неговата цялост като съвкупност от правомощия – право на владение, право на ползване и право на разпореждане.

Освен описаните по-горе пороци, проектът на закон въвежда дискриминационно отношение според вида на собствеността, като за притежаваните от държавата и общините сметки за ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар (включително за акциите, придобити срещу инвестиционни бонове), служебното прехвърляне не се прилага, в отлика от всички останали титуляри на собственост в това число и на първо място – гражданите. Без да се държи сметка за волята или съгласието на собствениците, им се вменяват задължения за разпореждане със собственост, последвано от служебно прехвърляне, задължение за самоидентификация на дялопритежателите, погасява се правото им да получат паричната равностойност на дяловете си, и в крайна сметка средствата се изземват и прехвърлят в държавния бюджет. Впрочем същото се отнася и за акциите, които не са допуснати до търговия на регулиран пазар, и са държани по неактивни лични сметки, с други думи – дори не се отчита възможността за инициатива и търговска активност изобщо.

Представените мотиви към законопроекта съдържат множество неточности и дори неверни твърдения. Прост пример: направената неизвестно как оценка за 2 млрд. лева на акциите по номинал е несъстоятелна и драстично се различава от елементарно представената собственост на 2,5 млн. притежатели на бонове от масовата приватизация, притежаващи по номинал капитал от 25 (деноминирани) лева т. е. общо акции с номинал от порядъка на 62, 5 млн. лева (2,5 млн. души по 25 лв. е 62,5 млн. лева, а не 2 млрд. лева). Разбира се, по-малката обща сума не означава по-безобидно национализиране на собственост, каквото ще се случи, ако такъв закон бъде приет.

Ефектът от предлагания проектозакон, обоснован с незаинтересоваността на титуляря на правото на собственост на „неактивни лични сметки“ (в предишни редакции на същата концепция се използваше „спящи“ акции), не се различава от конфискация на банков депозит, по който няма нови вноски или тегления.

Или казано директно – този проектозакон е по същество едно конфискационно решение.

Ако той се приеме, стотици хиляди граждани ще загубят собствеността си в такива акции напълно, а останалите до обявеното число 2,5 млн. ще понесат частични загуби от такси за инвестиционни посредници, такси за фонд за гарантиране на инвеститорите, разходи за възнаграждения, коли и офиси на управителите на безпрецедентния фонд. Малцината печеливши ще бъдат управителите на фонда и свързаните с тях лица и няколко инвестиционни посредници.

Кому е необходимо всичко това, на кого ще донесе ползи, освен за дузината мениджъри, които ще получат контрол над заграбените акции и дялове и ще се опитат да ги осребриват, за да си покриват разходите за заплати, офиси и автомобили, а за никого друго няма да остане в крайна сметка нищо, още по-малко за държавния бюджет.

Неразбираемо е какви или чии интереси налагат продължаването на явно неприемливи и противоконституционни опити за конфискация, наричани „нова регулация“ на отношения, продиктувани от особеностите на пазарната обстановка, и които са достатъчно ясно и недвусмислено регулирани от действащия Търговски закон и Закон за публично предлагане на ценни книжа.

С предлагания законопроект не се постигат анонсираните цели, а се създадат нови проблеми (собственост, акционерни права по вид и размер, управление на акционерни дружества при спорни участия в тях и пр.) и за гражданите, притежаващи такива акции, и за бизнеса, което ще рефлектира в крайна сметка върху държавното управление.

Всичко това ни мотивира да се противопоставим недвусмислено на Законопроекта за уреждане на отношенията, свързани с личните сметки за безлични ценни книжа, водени в централния регистър на ценни книжа от „Централен депозитар“ АД, публикуван за обществено обсъждане на 13.05.2020 г., като настояваме същият да бъде оттеглен и да не бъде предлаган за разглеждане от Министерски съвет.

Ако наистина има желание и воля за решаване на въпросите, формално заложи като основание за разработване на представения проектозакон, АИКБ призовава да бъдат предприети мерките, многократно и задълбочено обсъждани и предлагани от инвестиционната общност, а именно:

– широко информироване на акционерите относно техните права и възможности;

– улесняване и поевтиняване на унаследяването;

– електронната идентификация и отдалечения достъп и управление на тези активи.

Ако анонсираните периодично (от пет години) цели са действителните, то буди недоумение защо нищо от изброеното не е направено за постигането им за това време.

✓ От АИКБ критикуват проектозакон на МФ за национализиране на акциите

От Асоциация на индустриалния капитал в България настояват да бъде оттеглен законопроект, с който се изисква прехвърляне на "спящите" акции на посредници.

Това е проектът на Закон за уреждане на отношенията, свързани с личните сметки за безналични ценни книжа, водени в централния регистър на ценни книжа от "Централен депозитар" АД, публикуван от Министерството на финансите за обществено обсъждане на 13 май 2020 г. Текстовете са двукратно отхвърлени докато проектозаконът е бил концепция. Позицията на АИКБ е изпратена до финансовия министър Владислав Горанов.

От АИКБ се питат защо предложението, трето по ред, се прави в безпрецедентно труден за българската икономика момент.

Проектозаконът принуждава хората да прехвърлят акциите си от сигурно и неизискващо разходи от тяхна страна място (Регистър А на "Централен депозитар" АД, в който са сега коментирани сметки на физически и юридически лица) към инвестиционни посредници, където ще носят риска на посредника и ще дължат такси. Преместването на сметките означава съществено снижаване на сигурността, съпътствано с такси за различните услуги след изтичане на 24-месечен гратисен срок.

Предложеният законопроект принуждава акционерите да предприемат пътувания (за българите, живеещи в чужбина, а и извън областните центрове), както и сложни и скъпи административни процедури, свързани с унаследяване. При това в условията на глобална пандемия, при която са в сила точно обратните мерки - ограничения за пътуване между държавите и физическа дистанция.

Насилени да правят избор, от една страна, между значителни разходи, рискувайки в т. ч. здравето си, и от друга - загубата на собственост, конституционно защитена формално, стотици хиляди акционери най-вероятно ще предпочетат да загубят две неща: своите акции и своята вяра в правовата защита и неприкосновеност на личната собственост в България. Очевидно подобен избор е в пряк ущърб на техните интереси, чиято защита се прокламира да е в основата на проекта за закон.

Предложението няма аналог в нито една европейска държава, нито е продиктувано от изискванията на европейското законодателство, пишат от АИКБ.

Те изреждат документите, на които противоречи предложението на Финансовото министерство:

Договор за функциониране на Европейския съюз (чл. 63 - свободно движение на капитали, чл. 49 - свободно право на установяване);

Конституция на Република България (чл. 17 (3) - неприкосновеност на частната собственост);

Решения на Конституционния съд:

Дело № 5/ 2013 г., където: "Принудителното отчуждаване е изключение от принципа за неприкосновеност на частната собственост, поради което е недопустимо";

Дело № 4/ 1996 г., където: "Държавата е длъжна да се грижи и да предприема мерки за осъществяване на защита и контрол за опазване на историческото, националното и архитектурното наследство. Това обаче не означава, че може да се ограничава правото на разпореждане на собственика. Никъде в Конституцията не е регламентирано и следователно не е позволено принудително отчуждаване на частна собственост за обществени нужди";

Принципите на правовата държава, очертани по съдържание от редица решения на Конституционния съд;

Правото на собственост в неговата цялост като съвкупност от правомощия - право на владение, право на ползване и право на разпореждане.

От работодателската организация много конкретно описват слабостите на законопроекта:

"Проектозаконът въвежда дискриминационно отношение според вида на собствеността, като за притежаваните от държавата и общините сметки за ценни книжа, допуснати до търговия на регулиран пазар (включително за акциите, придобити срещу инвестиционни бонове), служебното прехвърляне не се прилага, в отлика от всички останали титуляри на собственост в това число и на първо място - гражданите.

Без да се държи сметка за волята или съгласието на собствениците, им се вменяват задължения за разпореждане със собственост, последвано от служебно прехвърляне, задължение за самоидентификация на дялопритежателите, погасява се правото им да получат паричната равностойност на дяловете си, и в крайна сметка средствата се изземват и прехвърлят в държавния бюджет. Впрочем същото се отнася и за акциите, които не са допуснати до търговия на регулиран пазар, и са държани по неактивни лични сметки, с други думи - дори не се отчита възможността за инициатива и търговска активност изобщо", пишат от АИКБ.

Работодателите подчертават, че представените мотиви към законопроекта съдържат множество неточности и дори неверни твърдения.

Те дават пример с направената неизвестно как оценка за 2 млрд. лева на акциите по номинал е несъстоятелна и драстично се различава от елементарно представената собственост на 2,5 млн. притежатели на бонове от масовата приватизация, притежаващи по номинал капитал от 25 (деноминирани) лева т. е. общо акции с номинал от порядъка на 62, 5 млн. лева (2,5 млн. души по 25 лв. е 62,5 млн. лева, а не 2 млрд. лева). Разбира се, по-малката обща сума не означава по-безобидно национализиране на собственост, каквото ще се случи, ако такъв закон бъде приет.

Независимо, че авторите на законопроекта са заменили термина "спящи" акции с "неактивни лични сметки", това не се различава от конфискация на банков депозит, по който няма нови вноски или тегления, категорични са от АИКБ.

Според тях този проектозакон е едно конфискационно решение. С неговото приемане стотици хиляди граждани ще загубят собствеността си в такива акции напълно, а останалите до обявеното число 2,5 млн. ще понесат частични загуби

от такси за инвестиционни посредници, такси за фонд за гарантиране на инвеститорите, разходи за възнаграждения, коли и офиси на управителите на безпрецедентния фонд. Малцината печеливши ще бъдат управителите на фонда и свързаните с тях лица и няколко инвестиционни посредници, категорични са от АИКБ.

Те смятат, че от цялата операция по прехвърляне на акции няма да спечели дори и държавния бюджет.

"Неразбираемо е какви или чии интереси налагат продължаването на явно неприемливи и противоконституционни опити за конфискация, наричани "нова регулация" на отношения, продиктувани от особеностите на пазарната обстановка, и които са достатъчно ясно и недвусмислено регулирани от действащия Търговски закон и Закон за публично предлагане на ценни книжа", предупреждават от АИКБ.

Работодателите са категорични, че с предлагания законопроект се създават нови проблеми (собственост, акционерни права по вид и размер, управление на акционерни дружества при спорни участия в тях и пр.) и за гражданите, притежаващи такива акции, и за бизнеса. Това ще рефлектира върху държавното управление, категорични са от АИКБ.

От АИКБ предлагат:

- широко информиране на акционерите относно техните права и възможности;
- улесняване и поевтиняване на унаследяването;
- електронната идентификация и отдалечения достъп и управление на тези активи.

От АИКБ припомнят резолюция от 10 декември 2018 г. на Икономическия и социален съвет (ИСС), при предишно отхвърляне на проектодокумента:

"14.2. ИСС обръща внимание, че анонсираният начин за решаване на проблема със "спящите акции", както и начинът за съхранение на финансови инструменти, придобити на капиталовия пазар в България, може да се отразят негативно на сигурността на собствеността, на инвеститорската активност и като цяло - на развитието на капиталовия пазар у нас."

Заложените текстове в този проектозакон са отхвърлени при предишни обсъждания от: предшественика на Съвета за развитие на капиталовите пазари; работната група, създадена от Министерство на финансите; Министерство на правосъдието; представителните организации на капиталовите пазари - Асоциация на индустриалния капитал в България, Българска асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване, Национална комисия за корпоративно управление, Асоциация на директорите за връзки с инвеститорите в България; от Асоциация на организациите на българските работодатели; Българска стопанска камара; Българска търговско-промишлена палата; Конфедерация на независимите синдикати в България; Конфедерация на труда "Подкрепа"; Омбудсмана на Република България и Гражданския парламент на България - Икономическия и социален съвет.

[В. Монитор](#)

✓ АИКБ против проектозакона за „спящите“ акции

Асоциацията на индустриалния капитал (АИКБ) се обяви против законопроекта на финансовото министерство за „спящите“ акции, публикуван преди няколко дни. Това става ясно от изпратено писмо на асоциацията до министъра на финансите Владислав Горанов.

В писмото става ясно, че проектът вече е бил отхвърлен два пъти, предлаган под формата на концепции. Според АИКБ преместването на сметки ще е в ущърб на притежателите на „спящи“ акции, тъй като така ще има по-малко сигурност и повече разходи, заради дължимите такси на инвестиционни посредници след изтичането на 24-месечен гратисен срок.

„Предложеният законопроект принуждава акционерите да предприемат действия, свързани с пътувания, както и сложни, скъпи административни процедури, свързани с унаследяване. При това в условията на глобална пандемия, при която са в сила точно обратните мерки“, изтъкват АИКБ. За да защитят здравето си, стотици хиляди акционери може да предпочетат да загубят своите акции, смятат още от асоциацията. Проектозаконът и мотивите към него съдържат неточности и неверни твърдения. Според АИКБ реалната сума от акциите е 62.5 млн. лв., а не 2 млрд. лв.

„Всичко това ни мотивира да се противопоставим недвусмислено на Законопроекта“, пишат от АИКБ. Те призовават акционерите да бъдат информирани относно правата и задълженията си, да се улесни унаследяването, а идентификацията на притежателите на неактивни акции да става по електронен път.

рипомняме, че в сряда Министерство на финансите публикува „Законопроект за уреждане на отношенията, свързани с личните сметки за безналични ценни книжа, водени в централния регистър на ценни книжа от „Централен депозитар“ АД“. Идеята е притежателите на „спящи“ акции (т.е. книжа, по които не е имало никакво движение през повече от 15 години - б.а.) да се идентифицират пред инвестиционен посредник и да ги прехвърлят по клиентски подсметки към него. Ако това не се направи, сметките се прехвърлят във фонд или в портфейл, и ако до 10 години няма интерес, парите ще се прехвърлят в държавния бюджет. Предвижда се инвестиционните посредници да освободят от такси и комисионни услугите по прехвърляне на акции. Освен това се предвижда да бъде създадена информационна кампания след влизането на закона в сила.

[Bulgaria ON AIR](#)

✓ Мярката 60/40 - неработещият получава същото възнаграждение като работещия

Все още няма окончателно решение колко още да бъде удължена тази мярка

Работодателите ще могат да кандидатстват по мярката 60/40 до 30 юни. След това тя ще продължи да функционира, но ще бъде трансформирана и с нови функционалности. Това каза социалният министър Деница Сачева.

Мярката предполага неработещият работник да получава същото възнаграждение като работещия. Предложихме тя да е 60/0, така много повече работодатели щяха да успеят да се възползват от нея. Това каза за "Денят ON AIR" изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов.

"От 15 април компенсации са платени на 4501 предприятия, което е над 1% от общия брой такива. За два месеца, след въвеждането на извънредното положение, сме изплатили 1.9% от сумата, предвидена за целта и са се възползвали под 1.5% от предприятията", допълни той за Bulgaria ON AIR.

Добра или лоша, тази мярка е все пак подкрепа в дните на криза, смята изпълнителният директор на АИКБ .

"Все още няма окончателно решение колко още да бъде удължена Зависи от мерките, които се въвеждат и съответно от отпадането им, както и възможността бизнесът да се върне към нормалния си ритъм на работа", подчерта Иванов.

Гледайте целия разговор във [видеото](#).

[Dnes.bg](#)

✓ **Неработещите взимат пари като работещи с мярка 60 на 40**

Смята изпълнителният директор на АИКБ

"Мярката 60 на 40 предполага неработещият работник да получава същото възнаграждение като работещия. Предложихме тя да е 60/0, така много повече работодатели щяха да успеят да се възползват от нея", каза за "Денят ON AIR" изпълнителният директор на АИКБ Добрин Иванов.

"От 15 април компенсации са платени на 4501 предприятия, което е над 1% от общия брой такива. За два месеца, след въвеждането на извънредното положение, сме изплатили 1.9% от сумата, предвидена за целта и са се възползвали под 1.5% от предприятията", допълни той за Bulgaria ON AIR.

Добра или лоша, тази мярка е все пак подкрепа в дните на криза, смята изпълнителният директор на АИКБ .

"Все още няма окончателно решение колко още да бъде удължена зависи от мерките, които се въвеждат и съответно от отпадането им, както и възможността бизнесът да се върне към нормалния си ритъм на работа", подчерта Иванов.

Важни обществено-икономически и политически теми

[БНР](#)

✓ **От 1-ви юли ще стартира мярка за заетост на лица, ангажирани в автобусния транспорт**

Дерайлирането на товарния влак е в реновиран участък, заяви Росен Желязков

От 1-ви юли ще стартира социална мярка за заетост на лица, ангажирани в обществения превоз на пътници в автобусния транспорт - редовен или случаен. Това каза пред БНР министърът на транспорта Росен Желязков и уточни, че мярката ще действа първоначално 6 месеца и предвижда да е в размер на 40% от минималната работна заплата с включени осигуровки, което е около 290 лева на човек.

Става въпрос за около 27 хил. заети лица, добави Желязков и посочи:

"На територията на България има около 1400 лицензирани превозвачи, така че помощта ще бъде запазване на заетост, насочена към самите предприятия". По думите на министъра, ако мярката се окаже успешна, ще се мисли за нейното модифициране и удължаване.

Автобусният превоз е най-засегнатият сектор от транспортния бранш от кризата, подчерта Желязков:

"Липсата на движение на хора и в страната, и в света оказва най-голям удар върху транспорта. Стоките, слава Богу, се движиха в периода на стагнация. На годишна база ще се види какви са щетите".

В предаването "Неделя 150" министър Желязков посочи, че спадът в превоза на пътници в БДЖ е осезаем. Близо 4 пъти са спаднали собствените приходи на компанията. Държавата продължава подпомага със субсидии и финансови трансфери, уточни той.

Росен Желязков подчерта, че и товарооборотите на пристанищата също са били значително свити.

"Най-важното е да се възстанови доверието във възможността на държавите да се справят на международно ниво с последиците от пандемията", коментира той.

Следващата седмица България ще договаря с Румъния, Гърция и Сърбия условията, при които ще се организират пътуванията и преминаванията през граничните пунктове, съобщи още министърът на транспорта и уточни, че премиерът Бойко Борисов ще има разговори с колегите си от тези държави.

Желязков коментира още и авиокомпаниите, летищата и РВД, които работят в система и ако един от тези елементи страда, това се отразява и на другите:

"Най-вече пострадаха авиокомпаниите, които изпълняват чартърни полети, превозващи предимно туристи. Затова е предвидено да се дотира от държавата всяка заета седалка в българско превозно чартърно средство с капацитет над 100 седящи места".

Министър Желязков заяви, че държавата няма да компенсира загуби и уточни, че това никоя държава не може да си го позволи:

"Това ще промени много бизнес модели. Някои анализатори казват, че понятието лоукост вече няма да съществува заради необходимостта от приходи, които да гарантират оперативната работа на авиокомпаниите. Важното е да се знае, че авиоиндустрията ще се възстановява бавно и то организирани превози, особено чартърите. В този сегмент подпомагането трябва да бъде в посока привличането на туристи".

✓ Трудните въпроси след края на извънредното положение

Седмицата, в която България излезе от двумесечно извънредно положение, въведено заради коронавируса, но влезе в извънредна епидемична обстановка. Очаква се тя да продължи до 14 юни.

Остават въпросителните как и по какви правила икономиката, образованието, културата, спорта и останалите системи ще заработят отново.

Парламентът прие промени в Закона за здравето, които позволиха да се отмени извънредното положение. Президентът подписа указа за обнародване на поправките, за да не прекъсва мерките в подкрепа на засегнатите от кризата, но сезира Конституционния съд за част от разпоредбите.

Тази седмица здравният министър разреши посещенията на музеи, галерии, библиотеки и кина, както и организирането на концерти и театри на открито.

Условието е да бъдат заети не повече от 30 на сто от местата и да се спазват всички противоепидемични мерки. Премиерът разпореди отваряне на моловете.

Предвижда се това да стане от понеделник при строги правила за дистанция и дезинфекция. От понеделник отварят и фитнес залите.

Футболът се завръща след тримесечно прекъсване. От 5 юни ще бъдат подновени футболните първенства, но без публика. Предстои да отворят и детските градини.

Училищата остават затворени. За щастие, зрелостниците ще могат да се сбoguват поне в училищния двор, след като две абитуриентки изпратиха писмо на премиера с молба да разреши изпращанията.

Задължителни остават спазването на физическа дистанция и носенето на предпазни маски на закрити места и в градския транспорт.

100 хиляди са регистрираните безработни по време на извънредното положение. Бизнесът прогнозира между 20 и 25% спад в икономиката, заради кризата.

Мярката 60 на 40 е запазила над 190 хиляди работни места. От първи юли ще бъде подкрепен и транспортния сектор.

ГЕРБ и Обединени патриоти внесоха предложение за промени в Закона за ДДС. Предвижда се данъкът за заведения и за книги да бъде намален на 9% процента от 1 юли.

Кога и как ще започне туристическият сезон? Оптимистичната прогноза на Николина Ангелкова е това да се случи на 1 юли. Хотелите трябва да са готови да сервират храна на гостите си на открито и да имат план за действие при случай на турист със симптоми.

✓ Още две банки започват да разглеждат документи по програмата за безлихвени кредити

„Алианц Банк“ и „Търговска банка Д“ ще започнат да разглеждат документи по Програмата за гарантиране на безлихвени кредити в подкрепа на хора, останали без работа в карантината заради коронавируса.

Програмата е на Министерския съвет в защита на самоосигуряващите се и наетите на трудов договор. Те могат да получат безлихвени заеми в размер до 4500 лв. за срок от три месеца.

Максималният срок на погасяване е 5 години с гратисен перюд от 6 до 24 месеца. Няма да се дължат такси, комисиони и неустойки.

До този момент кредити отпуснаха четири банки, а от тази седмица стават шест. Постъпилите искания досега в по-голямата част са от служители в неплатен отпуск.

✓ На Софийската стокова борса пшеницата се търси на цена 250 лева/тон

На Софийската стокова борса /ССБ/ пшеницата се търси на цена 250 лева за тон, но сделки няма, защото продавачите искат 310 лева за тон без ДДС, съобщава БТА.

На борсата царевичата се предлага по 250 лева за тон, а маслодайният слънчоглед - по 700 лева за тон. Всички цени са без ДДС.

В сегмента за търговия на индустриални стоки са реализирани сделки предимно за горива. Брокери продаваха авиационен керосин на цена 1293 лева/хил. литра. Имаше покупки за бензин А95Н от 1366.67 до 1483.33 лева/хил. литра, дизелово гориво - на 1050-1100 лева/хил. литра.

През втората седмица на май пшеницата в САЩ поевтиня със 7 долара на тон - до 215 долара за тон, съобщават от ССБ. Пшеницата във Франция също поевтиня с 1 евро - до 202 евро за тон. След като страните от Черноморския регион обявиха ограничаване на износа, цените в Украйна и в Русия за трета поредна седмица остават стабилни на нива 226 долара за тон.

Царевичата в САЩ поскъпна тази седмица със 7 долара - до 153 долара за тон на борсата в Чикаго, вероятно вследствие на страховете за реколтата при настъпилото известно засушаване, посочват от Софийската стокова борса.

Цената на царевичата е без промяна в Украйна - 173 долара за тон, а във Франция поевтиня с едно евро на тон, до 164.50 евро за тон.

Цената на ечемика в Украйна падна с 8 долара до цена 175 долара за тон, а във Франция тя се повиши с едно евро до 164 евро за тон.

Нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам поскъпна с 2 долара - до 737 долара за тон, а рафинираната захар - след дълъг период на поевтиняване и сериозно поскъпване през миналата седмица, сега отново поскъпна със 7.20 долара - до 355.20 долара за тон на борсата в Лондон.

✓ Британската икономика може да се свие с 30% само в рамките на април

Британската икономика вероятно ще има по-бавно възстановяване, а не бърз отскок след края на коронавирусната криза, заяви в неделя ръководителят на независимия регулатор на публичните финанси на Великобритания (OBR), предаде Ройтерс.

Председателят на Службата за бюджетна отговорност (OBR) на Обединеното кралство - Робърт Чоут посочи, че британската икономика вероятно няма да се върне бързо на своя път от преди кризата, тъй като ще трябва тепърва да се възстанови от всички мерки на затваряне и карантина, предизвикани от пандемията Covid-19.

Той отбеляза, че всичко това може да заличи над 30% от икономиката само в рамките на месец април, който той определи като "дъно на катастрофата", добавяйки, че това "би трябвало да бъде най-лошата част от нея".

През миналия месец OBR заяви, че брутният вътрешен продукт на Великобритания може да спадне с 13% през 2020 г., което ще бъде най-големият икономически срив от повече от 300 години, като само в рамките на второто тримесечие прогнозира спад с 35 на сто.

Според Робърт Чоут, публикуваният през миналия месец сценарий на Службата за бюджетна отговорност, показващ бързо икономическо възстановяване във "V-образна форма", е бил само илюстративен, за да покаже ударът, който коронавирусната криза нанесе на публичните финанси.

"На практика мисля, че най-вероятно няма да видим икономиката да отскочи до мястото, където бихме очаквали да бъде до края на годината при това предположение, а вместо това възстановяването ще бъде по-бавно", посочи той пред телевизия Би Би Си.

✓ За пръв път от повече от 4 години японската икономика изпадна в рецесия

Японската икономика изпадна в рецесия за първи път от четири години и половина, предадоха световните агенции.

Брутният вътрешен продукт на страната се е свил с 3,4 процента през първото тримесечие заради намалените износ, частно потребление и капиталови разходи.

Заради коронавирусната пандемия японците бяха призовани да останат по домовете си, а през април в страната беше обявено извънредно положение

Повечето от рестрикциите започнаха да се отменят едва миналия четвъртък, но остават в сила за някои големи градове, включително Токио.

БНТ

✓ Различното лято на плажа. Какво ще е то? Отговаря Николина Ангелкова

Това лято ще бъде много трудно и много различно, обяви в Сутрешния блок по БНТ министърът на туризма Николина Ангелкова.

Тя настоя, че основен приоритет за нея и ведомството ѝ е привличането на родни туристи по черноморските ни курорти.

Ангелкова посочи, че във вторник предстои видеоконферентен разговор с премиерите на Румъния, Сърбия, Гърция, за да можем да осъществим координацията и детайлите, по които ще се осъществява пътуването и почивките.

Николина Ангелкова, министър на туризма: Няма как когато има карантина, да има туризъм. Това само по себе си отдръпва хората, които биха искали да осъществят своето пътуване. И със сигурност Европейската комисия препоръча да няма карантина.

Кога все пак ще посрещнем чужди туристи по Черноморието? Готови ли сме?

Според министър Ангелкова – водещото това да стане факт е епидемичната обстановка в дадена страна, както и това между страните да има еднакви условия за пътувания.

Николина Ангелкова, министър на туризма: От ключово значение е дали ще имаме възможност от началото на юни да посрещнем туристи от съседните ни страни, защото автомобилният транспорт на този етап е най-достъпният и най-сигурен с оглед на това, че все още се правят планове от авиокомпаниите за възобновяване на въздушния транспорт. От 15 юни у нас няма отменени чартърни полети, които към момента са резервирани като капацитет на летищата във Варна и Бургас.

Министърът обяви още, че в хотелите по морето ще има отделни обособени помещения, където при съмнения за хора, заразени с коронавирус, те ще бъдат изолирани, докато дойдат медицинските екипи.

Николина Ангелкова, министър на туризма: Когато има подозрение за коронавирус - няма как служителите или мениджърите да преценят дали този турист има коронавирус или нещо друго. Не сме предвидили и няма да се карантинира целия хотел. В крайна сметка това ще бъде най-голямото предизвикателство на летния туризъм не само в България, но и навсякъде. Правилата, които има в другите страни, са много по-строги от това, което ние даваме, за да спазим минималните епидемични изисквания в нашата страна.

На въпрос дали министерството ще позволи на хотелите да настаняват гости и в закрити помещения за хранене, Ангелкова посочи, че всичко това ще зависи от разпространението на заразата да е в много ниски стойности.

Николина Ангелкова, министър на туризма: Като министър съм поставила това като условие, при спадане на случаите на заразените, да може да се отворят и закритите ресторанти, защото по този начин ще има по-голяма възможност да се предлага качествен туристически продукт.

Тя обеща, че цените на чадърите и шезлонгите по плажа ще бъдат намалени с минимум 50%, но цените все пак ще са различни.

15 плажа до момента из цялото Черноморие са предложили нулеви цени, посочи Ангелкова, но не пожела да навлиза в конкретика.

✓ Какъв ще е ефектът от намаляването на ДДС за ресторанти и заведения

Цените в ресторантите и заведенията няма да паднат заради готвеното намаляване на ДДС в сектора 20% на 9%. Това обясни един от вносителите на законопроекта - Тома Биков от ГЕРБ, в предаването "Деня започва с Георги Любенов".

Докато управляващите твърдят, че намаляването на ДДС от 20% на 9% за заведения и ресторанти е антикризисна мярка, анализатори предупредиха, че подобна стъпка ще доведе до ефекта на доминото за цялата фискална система.

От КНСБ се обявиха против мярката и призоваха вместо да се намали данъкът само за един бранш, да се преоцени цялостната данъчна политика. Друга промяна предвижда увеличаване на осигурителния праг в сектора "обществено хранене" на 800 лв., която среща подкрепа от сектора.

Вносителите на промените заявиха, че намаляване на ДДС-то не означава по-ниски цени в заведенията

Тома Биков - депутат от ПГ на ГЕРБ: Това не е мярка за подкрепа на клиентите на заведения. Затова въпросът ще паднат ли цените в заведенията, вероятно има много ясен отговор и той е - не, няма да паднат.

Близко 42% от приходите в държавата се формират от ДДС. Според вносителите на законопроекта по-ниската ставка няма да доведе до спад на средствата към фиска.

Тома Биков: 20% в момента е ДДС-то, но ти ако не плащаш ДДС, ако го криеш, за което имаш счетоводни разходи, плащаш на счетоводители, за да го укриват. Изведнъж ти кажат 9% и започнеш да го плащаш на 9% и си съкратиш счетоводните разходи, може да се окаже, че е по-лесно да го платиш, отколкото да не го платиш.

Анализаторите обаче са скептични, че 9-процентното ДДС ще повлияе позитивно на икономиката.

Калоян Стайков - икономист: Идеята бизнес да се подкрепя с данък върху потреблението е просто абсурдна. Това няма как да стане.

И предупредиха за ефекта на доминото.

Калоян Стайков - икономист: Натискът от тук натък да се търсят нови и нови облекчения и преференции, съответно ще бъде огромен, което в средносрочен план ще натовари фиска, а от там нататък ще доведе до допълнителен натиск за увеличаване на други данъци или на общата ставка по ДДС. Т.е. дават се 10 преференции, ставката се увеличава на 22 или 23%.

От КНСБ изчислиха, че мярката ще доведе до загуби в бюджета от близо 300 млн. без ефект за потребителите.

Любомир Костов - КНСБ: Нашата позиция е категорично против, тъй като смятаме, че от една страна ще ошети бюджета, от друга страна няма да допринесе за благосъстоянието за крайния потребител, а от трета страна не виждам причина точно този отрасъл да бъде подпомогнат, тъй като всички други отрасли ще искат същото. В момента ние просто ще отворим Кутията на Пандора.

Според управляващите това е антикризисна мярка не само в подкрепа на бедстващия бизнес, но има за цел и да изсветли сектора.

Тома Биков - депутат от ПГ на ГЕРБ: Предлагаме и увеличаване на минималния осигурителен доход в тази сфера - от 610 на 800 лв. Това означава, че този сектор, дайте да си кажем истината, той работи в една своя част и то не малка, в сивия сектор.

От бранша също смятат, че предложението ще намали сивия сектор.

Атанас Костов - собственик на ресторант: Тъй като, повишавайки праговете, тези, които не са на светло, съответно, ще трябва да повишат и да обявят доходите и приходите си и това е един естествен механизъм икономиката и секторът да излизат на светло.

Ивайло Цанков е собственик на бирария, хотел и нощен клуб. Твърди, че редуцирането на данъка с 11% ще му помогне да премине през кризата. Очаква по-високите прагове да вдигнат професионалната летва в бранша.

Ивайло Цанков - собственик на заведение: В ресторантьорството и хотелиерството професионализма липсва, с вдигането на прага ние ще бъдем задължени да осигуряваме на по-високи заплати, но за сметка на това ще имаме по-високи изисквания от страна на персонал.

Предстои предложението да бъде обсъдено от парламента.

✓ Моловете отварят врати за посетители, фитнесите – за трениращи

Търговските обекти тип мол ще заработят отново от днес, 18 май. Разпоредбата за организацията за отварянето им е на премиера Бойко Борисов.

До решението за отварянето на моловете се стигна след срещата му с представители на тези обекти, която се проведе в петък.

В срещата взеха участие също така министърът на здравеопазването Кирил Ананиев, министърът на икономиката Емил Караниколов и председателят на Националния оперативен щаб ген. Венцислав Мутафчийски.

"С колегите от икономиката, здравеопазването и щаба последните 2 седмици работим по темата с много дискусия, с много медицински аргументи и се надяваме да отработваме въпросите един по един. В много от държавите в момента се говори за разхлабване на мерките, а в България някои от търговските обекти въобще не бяха спирани", посочи Борисов.

По време на срещата детайлно бяха разисквани условията, при които да бъде възобновена дейността на моловете предвид борбата с разпространението на COVID-19 у нас.

От обявяването на извънредното положение през март до момента в моловете без прекъсване работеха единствено хранителни магазини, аптеки, клонове на банки и застрахователни офиси.

След новата заповед, остава забраната на територията на търговските комплекси да работят увеселителните и игрални зали и баровете, както и закритите търговски площи на заведения за хранене и развлечения - ресторанти, заведения за бързо обслужване, питейните заведения и кафе-сладкарници, развлекателни центрове, детски и спортни съоръжения на закрито. Изключение са заведенията за хранене в тях с открита площ и самостоятелен вход.

Според новите изисквания клиентите на моловете ще трябва да влизат и излизат от различни места. Ще се регулира броят на посетителите, за да не се получава струпване. Всеки магазин ще следи за дистанция между клиентите. Препоръчва се да не се опипва стоката.

Със заповед на здравния министър Кирил Ананиев от днес се разрешава и използването на фитнес залите.

Към момента е ясно, че в тях ще се допускат до 10 души да тренират групово, а индивидуално трениращите трябва да бъдат по един на 4 кв.м.

Уредите ще трябва да бъдат дезинфекцирани след всяко ползване, а носенето на маски в залите няма да бъде задължително за спортуващите, но за работещите във фитнеса те са задължителни.

Една от основните мерки е меренето на температура и връщането на всички клиенти, които имат над 37 градуса.

Вентилацията във фитнес залите е абсолютно задължителна. Където няма такава, помещенията трябва да се проветриват на всеки 4 часа.

Собствениците на фитнес зали тепърва ще изчисляват загубите заради принудителното затваряне, но на този етап цените за посещенията няма да бъдат променяни.

✓ Проблеми пред розопроизводителите в разгара на кампанията

Въпреки ниската изкупна цена на розовия цвят, розопроизводителите в Карловско започнаха да прибират реколтата. Те са категорични, че ще търпят големи загуби, но изразиха надежда, че държавата ще подкрепи отрасъла, след приключване на кампанията, когато стане ясно какви ще са щетите им.

Стопаните на розов цвят казаха, че тазгодишната кампания е една от най-трудните досега, тъй като преработвателните предприятия ще работят на квотен принцип и няма да може да изкупят всичкия цвят.

Весела Тракийска - земеделски производител: Аз отглеждам 30 дка рози и имам право да доставя тази година 75% от миналогодишния добив. Ще има хора, които няма да могат да реализират продукцията си, тъй като няма да могат да сключат договори. Това е единствената ни надежда в момента - подкрепа от държавата.

Розопроизводителите посочиха, че проблемът с работната ръка ще се задълбочи в разгара на кампанията, както и ако времето продължи да е много горещо.

Станимир Богданов - земеделски производител: Тези дни бяха доста големи жегите и има такава опасност, ако в даден момент се получи пик масово работната ръка няма да достига никъде.

Сега на розоберачите се плаща по 70-80 стотинки за кг набран розов цвят. Повечето стопани разчитат на работници от района, с които са работили досега. От Асоциацията на розопроизводителите увериха, че държавата ще подкрепи отрасъла след приключване на кампанията.

Христо Николов - председател на Професионална асоциация на розопроизводителите в България: Един розопроизводител с 1500 дка и предприятие зад гърба си със сигурност няма нужда каквото има един стопанин с 20, 30 или 50 дка тези, които са масата от производителите.

От асоциацията казаха още, че има готовност да се работи в сектора в дългосрочен план за стабилизиране на пазара.

✓ Много са неизвестните пред черешопроизводителите преди началото на кампанията

Към момента не е ясно как ще става брането на черешите тази година в условията на коронавирусната инфекция. Кампанията се очаква да започне в следващите 2 седмици. Това заяви в Сутрешния блок на БНТ Любомир Димитров, който е черешопроизводител с 60 декара насаждения в Кюстендилско. Имат готовност за използването на стандартните предпазни средства - маски, дезинфектанти, ръкавици.

Димитров каза, че очаква тази сутрин големи трудности за намирането на работна ръка, няма яснота и за цените, които се определят от преработвателите. За пазар трудно ще говорим, вътрешният пазар ще бъде зает от череша, ако няма износ, а цените вероятно ще са "смешни", каза Димитров.

Като изкупни цени той изрази надежда да са като миналата година - около 1 лв. за килограм, което по думите му е малко вероятно, тъй като преработвателите имат нереализирани количества от миналата година.

✓ Германия официално изпадна в рецесия

Въпреки опитите си да преодолее негативните последици от коронавируса, най-голямата европейска икономика регистрира много сериозен спад за първи път от 10 години насам.

Германия отчете най-силния спад след сътресенията от финансовата криза през 2008-2009 година и вторият най-голям след Обединението на страната. Сега причината е пандемията от COVID-19, която блокира бизнес и производство.

Официалната статистика отчете 2,2% свиване на брутния вътрешен продукт за първото тримесечие на 2020-та. Друг негативен ефект от коронавируса е ръстът на безработицата и загубите от данъци.

Олаф Шолц, министър на финансите на Германия: Сравнено с есенните прогнози, когато все още никой не подозираше за пандемията, данъчните приходи ще бъдат с 98,6 милиарда евро по-ниски от очакваните.

Прогнозата на германското финансово министерство е, че негативната тенденция от началото на годината ще продължи и през следващите месеци. Анализаторите на централната банка (Дойче банк) дори отиват по-далеч, очаквайки срив на БВП от 14% през второто тримесечие и 9 на сто за цялата година.

Все пак, сравнено с другите водещи икономики в Европа, резултатите на Германия не са толкова лоши - свиването във Франция и Италия е с около 5%.

Причините за това са няколко. Германия сравнително късно въведе ограничения, разчита повече на производството и търговията, а не на туризма, и правителството мобилизира безпрецедентен финансов пакет в подкрепа на бизнеса в размер на над един трилион евро.

Мениджър

✓ Реформи и нов стил на управление поиска президентът

Сега е време, в което могат и трябва да се правят реформи, и то решителни, отлагани от много години, включително в данъчната политика, заяви президентът Румен Радев в заключителното си изказване на експертната дискусия за социалните и икономически измерения на кризата COVID-19, която се проведе в резиденция "Бояна" под егидата на държавния глава. Трябва да правим реформи, да се борим за предсказуема и ясна нормативна база, да се борим за намаляване на административната тежест, каза Радев.

Ако искаме да има солидарност, трябва да отворим дебата за реформа в данъчната политика. Ако няма такава, ще продължим с някакви недостатъчни средства да искаме да развиваме образование и т.н., посочи той.

Ако искаме да развиваме тази държава, тя трябва да оперира с повече средства и тогава всеки трябва да бъде солидарен с тази кауза, заяви Радев. Ако не се пипне данъчната система, няма да можем изобщо да говорим за тази амбициозна цел, която си поставям, смята президентът.

Той призова да бъдат осигурени добри условия за инвестиции на българския тук, "а не да ходи в други държави". По думите му, българските фирми, инвестиращи в Румъния са два пъти повече.

Според него време е и за нов тип модел или стил на управление. "Трябва да се борим за нов тип модел или стил на управление. Каквито и икономически, социални и данъчни модели да прилагаме, те няма да имат ефект, ако сме с този стил на управление", подчерта Радев. А този нов управленски стил трябва да изключва интимната близост между изпълнителната власт и едрият бизнес, каквато наблюдаваме в момента, поясни държавният глава и уточни, че става въпрос за едрият бизнес, който "дебелее от крупни обществени поръчки", от "харизване на проекти."

"Трябва ни такъв тип управление, който да не разчита на тази близост, а да стимулира бизнеса да е конкурентоспособен, да отделя огромно внимание на наука и образование, за да можем да говорим за високотехнологични производства", подчерта още Радев и поиска управление, което да не допуска едностранно харчене на колосален финансов ресурс, както се правело сега с "изкуствено отгледания излишък" в бюджета. Нужно е управление, което да има ясни приоритети - благоденствието на българите, на отделния човек, и европейски стандарти на управление - прозрачност, отчетност и отговорност, каза президентът. А първата предпоставка това да се случи била като всички, обществото, намали прага на чувствителност към своеволията на властта, обобщил той.

Кризата засили фокуса върху управленските приоритети и ценности, посочи още президентът. Според него все още не е намерен баланса между здравни, социални и икономически мерки. Има хора, които не могат да чакат, защото нямат никакви резерви, посочи президентът, цитиран от БТА.

Остава големият въпрос накъде ще се движим оттук нататък, коментира държавният глава. По думите му, това зависи от общата ни амбиция като нация - дали си поставяме за цел просто да се възстановим като обществено-икономически живот към параметрите, които имахме преди кризата, или си поставяме друга, по-амбициозна цел - за социално икономическо възраждане. Становищата от днешната четиричасова дискусия, в която се включиха различни експерти и отговориха на въпроси, зададени по Фейсбук, ще бъдат обобщени от президентската институция.

✓ Нова правителствена цел - до 100 държавни бензиностанции в областните градове

В понеделник ще бъде готов проектозаконът за създаването на държавна петролна компания. Целта ни е да имаме до 100 бензиностанции в областните градове. Това заяви премиерът Бойко Борисов, докато заедно с министъра на енергетиката Теменужка Петкова инспектираха строежа на интерконектора България-Гърция.

"Дъмпингът и сивата икономика ще останат в миналото при създаването на държавна петролна компания. Цената на петрола е толкова ниска, че всеки иска да си продаде стоката. Ние не го правим срещу никого, искаме да имаме до 100 бензиностанции в областните градове, за да може при криза да се осигурят стабилни цени на горивата за населението. Държавата ни е малка и не може да се говори за картел в бранша, пък и световните представители у нас не биха допуснали подобно нещо", допълни премиерът.

Относно управлението на коалицията по време на коронавирусната, Борисов коментира, че са взети навременни мерки и правителството се е справило успешно със ситуацията. "Когато тръгна пандемията в Китай и в Италия умираха стотици на ден, имахте голям късмет, че управлявахме. Ако беше Радев, щеше да постъпи като Борис Джонсън и Путин – щяха да измрат хиляди", добави той. А за разхлабването на мерките беше категоричен - това трябва да става поэтапно. По думите му се очаква около 24 май да отворят детските градини.

Премиерът коментира и строежа на "Балкански поток", който се е забавил заради пандемията, но сега се наваксва със сроковете. "ЕС, САЩ, Русия и Турция са доволни по линия на изграждането на Балкански поток и гръцката връзка за втечен газ. Това се дължи само на нас. Никой друг нямаше да може да направи Балкански поток. Работата не е спряла, в срок сме. Въпреки пандемията и трудностите „Балкански поток“ върви доста бързо. Тръбите са докарани и разнесени по

трасетата. Машините са тук и заваряват. Другата седмица ще пристигнат още машини. Ние сме в най-основната газоразпределителна карта на региона, от която за малко да изпаднем. Всичко това е благодарение на това, че строихме много побързо и по-бързо се организираме. Това отново ни върна в играта. С доста работа, почтеност и откритост започнахме строителството и на интерконектора с Гърция, и на „Балкански поток“. Нашето правителство положи усилия, без които нито един от тези два проекта нямаше да се реализира, а сега те се приоритетни за Европа", каза Борисов при инспекция на строежа на интерконектора България-Гърция.

"Балкански поток" е един от 7-те топ приоритета на ЕС в областта на енергетиката, работата по проекта не е спряла. Той е стратегически не само за България, но и за целия регион, защото ще ни даде възможност да имаме достъп до друг източник на природен газ – Каспийския регион. Този проект е връзката на Южния газов коридор с тази част на Югоизточна Европа и неговото стратегическо място е много голямо и задачата, която имаме да изпълняваме наистина е много важна", коментира министърът на енергетиката Теменужка Петкова.

✓ **Слаб, но все пак ръст на БВП за първото тримесечие**

Икономиката на страната се е справила сравнително добре с началото на двойната криза - здравна и икономическа, породена от COVID-19. Брутният вътрешен продукт за първото тримесечие, бележи ръст с 2.4 на сто спрямо същото тримесечие на 2019 година. На тримесечна база обаче ръстът показва значително забавяне до 0.3 на сто спрямо четвъртото тримесечие на миналата година, когато е бил 3,1%. Това сочат огласените днес експресни оценки на НСИ за сезонните данни. Наблюдаваният период обхваща месецът, в който бе обявено извънредното положение в страната (на 13 март) и бяха въведени строги карантинни ограничения.

За първото тримесечие на 2020 г. БВП в номинално изражение достига 25 146.2 млн. лева. Реализираната добавена стойност през първото тримесечие на 2020 г. е 21 481.0 млн. лева.

С най-голям дял за ръста на БВП е крайното потребление (84.9 на сто), което в стойностно изражение възлиза на 21 346.5 млн. лева и бележи ръст от 4,1% на годишна база. Бруто капиталобразуването обаче отчита спад от 5,3% спрямо същото тримесечие на миналата година и е 3 649.8 млн. лв. като заема 14.5 на сто относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е положително. Износът на стоки и услуги се увеличава с 1,1%, докато вносът на стоки и услуги намалява с 0,6%.

През първото тримесечие на 2020 г. спрямо четвъртото тримесечие на 2019 г. брутната добавена стойност нараства с 0.1 на сто.

Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през първото тримесечие на 2020 г. принос за регистрирания икономически растеж по сезонни данни спрямо четвъртото тримесечие на 2019 г. има и увеличението на износа на стоки и услуги с 0.1 на сто.

През първото тримесечие на 2020 г. спрямо същото тримесечие на предходната година брутната добавена стойност се увеличава с 2.3 на сто. Крайното потребление регистрира положителен икономически растеж от 4.1 на сто.

Негативният икономически ефект на COVID-кризата тепърва се очаква да има видими измерения при данните за второто тримесечие, каквито са и повечето експертни прогнози. Според пролетните прогнози на ЕК, очакваният годишен на икономиката на България е 7,2%.

✓ **Безработните няма да губят право на помощи, ако се трудят като сезонни работници**

Безработните, решили да работят в селското стопанство, няма да губят правото си на социални помощи. Правилата, по които ще се наемат сезонни работници, вече са обнародвани в "Държавен вестник". В законодателството, свързано с извънредното положение, са предвидени различни варианти за земеделците, които да облекчат наемането на сезонна работна ръка, информира БНР.

Безработните лица в трудоспособна възраст, които получават месечна помощ по Закона за социално подпомагане и не са включени в програмите за заетост, може да сключат трудови договори за краткотрайна сезонна селскостопанска работа - до 14 дни месечно, но не повече от 120 дни годишно. Това време не се признава за трудов стаж, но те няма да загубят социалните си помощи.

Досега разрешените еднократни договори вече могат да се сключват за повече от един ден, с краен срок на прилагане до 31 октомври. Трудовият договор е с нормална продължителност на работното време за деня - до 8 часа, като страните по него могат да договорят работа за 4 или 6 часа. Заплатата се изплаща в деня на изтичане на срока на трудовия договор срещу разписка.

Всеки регистриран земеделски производител може да получи образците на трудови договори от съответната дирекция „Инспекция по труда“ лично или по електронен път.

✓ **Висшият адвокатски съвет сезира КС за одържавяването на лотарийните игри**

Висшият адвокатски съвет атакува пред Конституционния съд одържавяването на Националната лотария. Това стана с приетите през февруари промени в Закона за хазарта, с които лицензите на частните оператори бяха отнети, а с право да организира лотарийни игри остана само Българският спортен тотализатор. Промените на практика ликвидираха бизнеса с лотарийни игри на Васил Божков

В искането си Висшият адвокатски съвет напомня, че хазартната дейност не е част от изрично изброените в Конституцията сфери на обществените отношения, в които може да бъде установяван държавен монопол и че според основния закон свободната стопанска дейност може да се ограничава само, за да се защити друга конституционна ценност.

За докладчик по делото е определен съдия Атанас Семов.

✓ Франция иска ЕС координирано да отвори границите си

Министърът на външните работи на Франция Кристоф Кастанер заяви, че страните от ЕС трябва да вземат решение за отваряне на границите координирано. По-рано италианският външен министър Луиджи Ди Майо заяви, че от 3 юни страната ще премахне ограниченията за пътуване в рамките на Европейския съюз.

"Важно е да можем да водим координирана дискусия на европейско ниво, особено в Шенгенската зона. Днес това не е така. Единственото решение на Испания тази седмица, обявено днешното решение на Италия, не съвпада с това, което трябва да правим, за да се работи в съгласие" заяви Кастанер в отговор на въпроса за решението на Италия да отвори границите си пред канал BFMTV, цитиран от БГНЕС. Вътрешният министър на Франция каза, че възнамерява да обсъди ситуацията с италианския си колега този уикенд.

✓ Северна Македония влива 355 милиона евро в икономиката

Правителството на РС Македония прие третия набор от икономически мерки, насочени към възстановяване на вътрешната икономика след кризата с коронавируса. Като министър-председателят Оливер Спасовски обяви на пресконференция в правителството, третият пакет от мерки възлиза на 355 милиона евро или 5,5% от брутния вътрешен продукт и ще обхване 730 000 души.

Спасовски подчерта, че макар първият и вторият набор да са били навременни и сериозни за спасяване на работни места, тези мерки ще бъдат пряка финансова подкрепа за стимулиране на потреблението, награда за лекарите и медицинския персонал и отделенията по инфекциозни болести, на принципа никой да не бъде пропуснат.

„В първия стълб от третия пакет въвеждаме разплащателни карти за гражданите за по-голямо потребление за развитието на вътрешноикономическите дейности. Около 100 000 граждани ще получат разплащателни карти от 9 000 денара и те ще бъдат на разположение за всички безработни, получатели на гарантирана минимална помощ. Това засилва вътрешното потребление и увеличава покупателната способност и безкасовите плащания“, каза Спасовски, цитиран от БГНЕС.

Премиерът добави, че тази разплащателна карта ще се прилага само за местни компании, производители и услуги за период от 30 дни, в размер на 16 милиона евро. 100 000 граждани ще получат и ваучер за вътрешен туризъм от 6 000 денара и разплащателна карта за дома в размер на 3 000 денара, за да засилят вътрешния туризъм.

Тази мярка ще може да бъде използвана от всички заети граждани, които получават нетна заплата под 15 000 денара и нямат друг доход. Ваучерът може да се използва в домашни хотели и други места за настаняване, а разплащателната карта насърчава закупуването на домашни продукти и услуги. Спасовски обяви и помощи за 100 000 млади хора в размер на 12 милиона евро, които те ще могат да използват чрез няколко вида помощ. Парична подкрепа до 6 000 денара, разплащателна карта от 3 000 денара и карти и ваучери за обучение в ИТ сектора и доплащане за университет и настаняване в общежития. „Въвеждаме уикенд без ДДС за всички граждани, за по-евтини цени. Ние насърчаваме растежа на потреблението и приходите в определени сектори на продажбите като магазини за дрехи, бяла техника, мебели, санитария, училищни пособия и книги. Очакваме допълнителен доход от 20 милиона евро, който ще се влее в македонската икономика“, каза още Спасовски на пресконференцията.

✓ Световната икономика частично ще се възстанови догодина, прогнозира Кристалина Георгиева

Управляващият директор на Международния валутен фонд (МВФ) Кристалина Георгиева прогнозира частично възстановяване на световната икономика догодина. Тя говори на видеоконференция, организирана от американското издание "Политико" на фона на пандемията от новия коронавирус.

"Дори при най-добрия сценарий възстановяването на световната икономика през 2021 г. ще бъде частично. Шансовете за възстановяване ще нараснат, ако компаниите успеят да се задържат на повърхността заедно със своите служители", заяви Георгиева, цитирана от ТАСС и БТА.

Тя призова държавите "да дават повече средства за лекарите, медицински сестри, а също и за уязвимите слоеве от населението". Георгиева наблегна върху важното значение на елиминирането на рисковете от засилване на неравенствата във връзка с пандемията.

"Кризата дава възможност за борба със запазващите се неравенства и за заемане с такива въпроси като промените в климата", отбеляза тя и прогнозира, че "главните победители" от сегашната ситуация ще излязат дигиталната икономика, интернет бизнесът, системата за предоставяне на държавни услуги в електронен формат и онлайн обучението.

"Много е важно да бъде осигурен достъп до дигиталната икономика на всички, да бъдат използвани възможностите за инвестиране в един екологично безопасен икономически растеж", подчерта Георгиева. Според нея ниските цени на петрола "дават възможност за отказ от вредните (в екологичен план) субсидии".

Кристалина Георгиева съобщи още, че 56 държави са получили спешно финансиране от МВФ за борба с коронавируса.

✓ Зелена вълна на борсите в Европа на фона на ръста на индустриалното производство на Китай

Основните индекси на европейските фондови борси регистрираха ръст в ранната търговия в петък, след като акциите на енергийните и минно-добивните компании поскъпнаха на фона на по-доброто от очакваното възстановяване на индустриалното производство в Китай.

Общият европейски индекс STOXX 600 се повиши с 3,77 пункта, или 1,15%, до 330,48 пункта, като подиндексът SXPP, в който влизат минно-добивните компании, напредна с 1,18 %, следвайки новината, че китайското индустриално производство е нараснало с 3,9% през април. Поскъпването на петрола и сигналите, че търсенето на суровината бавно започва да се възстановява, допринесоха за скок с 1,33% на енергийния подиндекс SXEP. Въпреки това слабото

представяне STOXX 600 през седмицата води бенчмарка към втория му най-голям седмичен спад от средата на март насам.

Немският DAX отчете ръст от 179,01 пункта, или 1,73%, до 10 516,03 пункта. Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 напредна с 68,41 пункта, или 1,19%, до 5 809,95 пункта. Френският измерител CAC 40 се повиши с 34,14 пункта, или 0,8%, до 330,48 пункта.

„Пазарите са разкъсани между икономическите данни, новите инфекции и фискалните стимули“, казва Кийт Темпертън от Tavira Securities. „Икономическите данни са лоши, но засега стимулите ги компенсират. Не мисля че това обаче може да продължи дълго“.

Пазарът бе подкрепен от поскъпването на акциите на германския производител на хранително оборудване GEA Group с 10,88%, след като компанията отчете по-добри от очакваното финансови резултати за първото тримесечие и потвърди прогнозата си за цялата 2020 г.

Книжата на BT Group Plc поскъпнаха с 5,58%, след като най-голямата британска телекомуникационна група съобщи, че води преговори за продажба на дял за милаирди паунда в дъщерното си дружество Openreach

Акциите на швейцарския фармацевтичен гигант Roche поскъпнаха с 1,10%, след като компанията съобщи, че ще започне да продава продукт за дигитално диагностициране, който може да улесни и ускори скрининга на пациенти с COVID-19.

Повишения на Уолстрийт

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса записаха повишения в четвъртък, след като печалбите в банковия сектор и петролния сектор засенчиха данните за нов скок на безработицата в САЩ, предаде Си Ен Би Си.

Промисленият индекс Dow Jones отчете ръст от 377,37 пункта, или 1,62%, до 23 625,34 пункта, след като по-рано през деня се понижи с 450 пункта. По този начин индексът на сините чипове сложи край на тридневната си серия от понижения. Широкообхватният индекс Standard & Poor's 500 напредна с 32,5 пункта, или 1,15%, до 2 852,5 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq се повиши с 80,55 пункта, или 0,91%, до 8 943,72 пункта. S&P 500 и Nasdaq започнаха сесията със спад от 1%.

Акциите на Bank of America и JPMorgan Chase, Citigroup и Wells Fargo поскъпнаха съответно с 4,02%, 4,15%, 3,60% и 6,84%. Енергийният сектор на S&P 500 напредна след поскъпване на петрола.

Въпреки това, основните индекси са на път да запишат най-лошото си седмично представяне от 20 март насам. От началото на седмицата S&P 500 и Dow са надолу с повече от 2,6%, докато Nasdaq е изгубил 1,9% от стойността си.

Индексите отчетоха спад в ранната търговия, след като министерството на труда съобщи, че през седмицата до 9 май са били подадени 2,981 млн. заявления за помощ при безработица.

Макар че броят на заявленията остава изключително висок, това е шеста седмица на спад и представлява понижение с над 195 хил. спрямо ревизираните данни за предходната седмица от 3,176 млн. заявления. Икономистите, анкетирани от Dow Jones, очакваха 2,7 млн. молби.

Така общият брой на американците, останали без работа през последните два месеца, достигна 36,5 млн. души.

Мминалата седмица министерството на труда на САЩ обяви, че безработицата през април е достигнала 14,7%, което е най-високото ниво след Втората световна война.

Въпреки спада от тази седмица, S&P 500 остава на 30% над дъното, достигнато през 23 март. Dow е напреднал с 29% за същия период.

Ръст в Азия

Основните индекси на водещите фондови борси в Азиатско-тихоокеанския регион записаха предимно повишения в търговската сесия в петък на фона на по-бързото от очакваното възстановяване на индустриалното производство на Китай, предаде Си Ен Би Си.

В континентален Китай индексът Shanghai Composite спад от 1,88 пункта, или 0,07%, до 2 868,46 пункта, докато по-малкият измерител Shenzhen Composite напредна с 2,87 пункта, или 0,16%, до 1 808,56 пункта. Хонконгският индекс Hang Seng се понижи с 32,27 пункта, или 0,14%, до 23 797,47 пункта.

Днес Националното статистическо бюро на Китай съобщи, че индустриалното производство в страната е нараснало с 3,9% на годишна база през април, като това е първият ръст на показателя от началото на годината. Анализаторите, анкетирани от Ройтерс, очакваха ръст от 1,5%. Продажбите на дребно в Китай обаче са намалели с 7,5% спрямо прогнозирания спад от 7%.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 отчете ръст от 122,69 пункта, или 0,62%, до 20 037,47 пункта, на фона на отмяната на извънредното положение в 39 префектури в Япония. Мерките обаче остават в сила в Токио и Осака.

В Южна Корея индексът Kospi се повиши с 2,32 пункта, или 0,12%, до 1 927,28 пункта. Австралийският измерител ASX 200 напредна с 76,1 пункта, или 1,43%, до 5 404,8 пункта.

У нас

Индексите на Българската фондова борса (БФБ) записаха предимно повишения в ранната търговия. Основният индекс SOFIX отчете ръст от 1 пункт, или 0,22%, до 450,51 пункта. BGBX40 се понижи с 0,19 пункта, или 0,20%, до 95,66 пункта. BGTR30 напредна с 1,62 пункта, или 0,35%, до 464,80 пункта. BGREIT записа спад от 0,15 пункта, или 0,11%, до 133,12 пункта.

[Дневник](#)

✓ Намаляването на ДДС за книгите е полезно, но крие и риск, според Банов

Намаляването на ДДС за книгите на 9% е полезно за "духовната храна" на нацията, коментира министърът на културата Боил Банов пред Дарик радио. Управляващото мнозинство в Народното събрание [предложи да се сваля на 9% ДДС за](#)

[ресторантите, хотелите и за книгите](#) от 1 юли до края на следващата година. Министър предположи, че намаления данък за книгите ще се запази и след 2021 г, както обяви при представянето на мярката премиерът Бойко Борисов.

Банов оцени идеята като "изключителен ход на премиера", но изказа и опасение, че с намаляването на данъка ще се свият и постъпленията от издаването и продажбата на книги, а това би могло да се компенсира с орязване на средствата за други дейности в тази сфера. Според Борисов става дума за 12-13 млн. лева, от които държавата може да се лиши.

"От миналата година държавата дава 2 милиона лева на библиотеките за изкупуване на български книги, за да попълнят фондовете си. Дано не се окаже, че тези средства ще се орежат", каза Банов.

Защо за кината може, а за театрите - не

Всеки актьор има право да откаже да участва в даден спектакъл, ако прецени, че има риск да се зарази, обясни Банов. Театрите и другите сценични изкуства вече могат да започнат изяви, но само на открито. Това условие е за безопасността на артистите и музикантите, които са поне час и половина на сцената в един спектакъл и няма как да играят с маски или шлемове, обясни той. Това е разликата с кинозалоните, където се позволява публика на закрито (30% от капацитета на салона).

"Сега един директор на театър или опера не може да издаде заповед за дадено представление, дори на открито, ако не може да осигури на артиста или музиканта необходимото отстояние", посочи Банов. Според него всеки артист трябва сам да декларира, че е готов да участва в даден спектакъл.

От понеделник се отварят музеите и галериите като основната задача на техните ръководства е да организират едноръчното движение на посетителите, отбеляза Банов.

Нова програма ще подпомага художниците и скулпторите

От допълнителните 5 милиона лева, отпуснати от правителството за независимия сектор в културата, ще се подпомогнат всички видове изкуства, като се създава и нова програма. Тя ще е за визуалните изкуства и ще е с бюджет от 500 хиляди лева, насочени само към проекти на художници и скулптори - за изложби и галерии, обясни министър Банов.

Държавата ще изкупи частния дял в Червената къща

Запитан как ще се реши казусът с Червената къща, той ясно заяви, че държавата ще търси начин да изкупи дела на частния собственик. След реституция той е получил по-голямата част от ателието на големия скулптор Андрей Николов (1878-1959) и по тази причина няма как държавата чрез Националната галери да създаде музей там.

"Това е нашето желание и то трябва да се случи. Времето показва, че това съжителство е абсурдно. Ще търсим юридическите форми за законно прекратяване това съжителство, за да бъде там музей на великия скулптор Андрей Николов и къщата да се ползва и за прояви на изкуствата", очерта действията на министерството Банов.

✓ **Върховният представител на ЕС поиска "колективна дисциплина" във връзките с Китай**

Ръководителят на европейската дипломация Жозеп Борел призова европейците "да поддържат необходимата колективна дисциплина" по отношение на Китай, който определи като "систематичен съперник в популяризирането на други модели на управление", предаде "Франс прес".

Отношенията на ЕС с Китай са толкова многообразни, че подходът ни не може да бъде едностранен, отбеляза Борел в публикацията от вчера във френския в. "Монд".

Китай е партньор, с който ЕС споделя тясно свързани цели, партньор при преговори, с който ЕС трябва да намери справедлив баланс, икономически конкурент в надпреварата за технологично господство и систематичен съперник в популяризирането на други модели на управление, посочва Борел.

Изработването на общ европейски подход към държави - свързали никога не е било лека задача и случаят с Китай не е изключение. Нещо повече, Китай не се колебае понякога да се заиграва с тези разногласия. Несъмнено е обаче, че от нас, европейците, зависи да поддържаме нужната колективна дисциплина, допълва той.

Борел отбелязва, че ЕС и Китай често заявяват решимост да насърчават мултилатерализма и системата на Обединените нации, но имат различен подход към него, например за универсалността и неделимостта на човешките права, за Конвенцията на ООН за морското право или за напрежението в Южнокитайско море. Първият дипломат на ЕС изтъква също различните подходи в киберсферата или позицията на Китай, фокусирана върху държавата, за разлика от многонационалния подход на ЕС, основаващ се върху зачитането на основните права и свободи.

Промените в отношенията между ЕС и Китай се ускориха след появата на коронавируса. В началото, когато китайските болници бяха претоварени, ЕС без много шум осигури значителна помощ. По-късно, когато Европа се превърна в епицентър на пандемията, Китай пратише количества медицински средства, но така, че цял свят да научи за това, припомни Борел.

Най-важното е всички ние да проявяваме взаимна подкрепа и международна солидарност, като наред с това избягваме политизирането на спешното оказване на медицинско съдействие. Борел изрази становището си във в. "Монд", след като в четвъртък призна, че делегацията на ЕС в Китай се е съгласила в китайските медии да бъде публикувана позицията на европейските посланици в цензуриран от Пекин вид.

Цензурираната статия е била написана по повод 45-ата годишнина на дипломатическите отношения между ЕС и Китай. Тя е публикувана в англоезичния в. "Чайна дейли" с премахнато изречение, свързано с появата на новия коронавирус в Китай, откъдето той плъзна по цял свят. Фразата е била заличена по настояване на китайското външно министерство, уточни Борел.

✓ Орбан обяви, че епидемията в Будапеща е спряна

Унгарското правителство ще вдигне постепенно карантинните ограничения заради COVID-19 в Будапеща от понеделник, 18 май - две седмици, след като прекрати изолацията в останалата част на страната, съобщи премиерът Виктор Орбан на страницата си във "Фейсбук", предаде "Ройтерс".

"Вече е ясно, че успяхме да спрем епидемията и в Будапеща. Затова можем да преминем към втората фаза на защита и в Будапеща, предпазливо... и по този начин вдигаме карантината", заяви Орбан във видео. От 4 май правителството отмени някои ограничения извън Будапеща и в покрайнините ѝ, разрешавайки отварянето на магазини и ресторантите с тераси.

Сега е време постепенно да се отвори и самата столица, тъй като броят на заразените значително е намалал, посочи шефът на администрацията на Орбан. Правителството се е консултирало първо с медицински експерти, увериха властите. От понеделник ресторантите и кафенетата ще могат да отворят терасите си. На всички магазини също ще бъде разрешено отново да заработят, но ще бъде запазен специалният тричасов интервал за пазаруване в хранителните магазини и аптеките за хората над 65 години. Носенето на маска ще бъде задължително в магазините и обществения транспорт, както и спазването на социална дистанция.

Обществените паркове, градската зоологическа градина, плувните басейни и обществени бани също ще могат да се върнат към обичайния си ритъм на работа. Сватби с над 200 гости в Будапеща обаче ще бъдат разрешени от средата на юни. Въпреки значителното охлабване на ограниченията училищата ще останат затворени поне до края на май в цяла Унгария.

Централноевропейската страната с 10-милионно население наложи ограничителните мерки през март, Някои ключови сектори от унгарската икономика, включително туризмът, на практика бяха парализирани, а автомобилостроителите спряха производството през март и април. Към днешния ден Унгария е съобщила за 448 смъртни случая, причинени от коронавируса при общо 3473 заразени. В Будапеща са 1655 от случаите.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ Желязков: Кризата нанесе и преки, и косвени щети на транспортния сектор

„Вече говорим за свиване, което ще доведе до стагнация във всички сектори в следващите години”, заяви транспортният министър

В сектор „Транспорт” има и преки, и косвени щети от кризата, породена от пандемията COVID-19. Все още номинален размер на загуби не може да бъде даден. Това коментира министърът на транспорта Росен Желязков пред Нова ТВ, цитиран от Dnes.bg.

„Вече говорим за свиване, което ще доведе до стагнация във всички сектори в следващите години”, смята той.

По думите му свиването в организирания превоз и авиацията може да варира между 50 и 100% заради ограничителните мерки при пътуванията. Очаква обаче възстановяване.

„Анализатори говорят за възстановяване до 90% от обемите на 2019 г. и то само следващата година. В авиацията говорим за възстановяване до 50% до края на годината и до 70% следващата”, обясни Желязков.

Във вторник по инициатива на премиера Бойко Борисов ще се проведе среща между България, Гърция, Сърбия и Румъния, обясни Желязков. На нея ще бъдат обсъдени координирани действия, с които да бъде облекчено пътуването между държавите.

„Желанието ми е от 1 юли да няма карантина между страните, но винаги уговорката е при ниски нива или липса на нови случаи на болни хора и на починали”, заяви министърът.

„Забавяне на стоки няма, има намаляване на товарооборота. Важното е, че през този период товарите се движеха, пътниците не се движеха”, каза Росен Желязков.

Относно пакета „Мобилност”, той обясни, че може да е факт през юли, а страната ни е готова за дело.

✓ Еврозоната трябва да се подготви за възстановяване на две скорости

Пандемията задълбочи различията по оста север-юг, заплашвайки региона с нова дългова криза

Коронавирусната криза е това, което икономистите определят като симетричен шок. Въпреки че някои страни отчитат по-високо ниво на смъртността от други, никоя от тях не успява да избегнат икономическото влияние от разпространението на заразата, което доведе до затварянето на компании и други мерки в опит за овладяване на здравната криза, пише Politico.

Ситуацията обаче ще бъде по-различна по отношение на възстановяването. Различните страни ще излязат от кризата с различна скорост в зависимост от структурата на икономиките им и финансовата подкрепа, която са осигурили за бизнеса и служителите след спадовете.

Това е особено валидно за еврозоната, където ясно се откроява разделението по оста север-юг.

Еврозоната не навлезе в кризата в силна икономическа позиция. Икономиката на региона нарасна с едва 0.1% през четвъртото тримесечие на 2019 г. на годишна база. Първото тримесечие на тази година се оказа дори по-тежко, като БВП на еврозоната се сви с рекордните 3.8% заради икономическото замразяване, до което мерките за овладяване на пандемията доведоха.

Франция и Италия вече изпаднаха в техническа рецесия, а испанската икономика се сви с най-голям темп от началото на воденето на статистика от националния ѝ институт през 1995 г.

Дори страни като Швеция, които избраха да не въведат толкова строги карантинни мерки, или Чехия, не успява да се предпазят, като очакванията са икономиките им да се свият с 6 или повече процента през тази година.

Месечните данни чертаят дори по-мрачна перспектива. На фона на затварянето на голяма част от магазините през март, продажбите на дребно в еврозоната се свиха с беспрецедентните 11.2% на месечна база. Поръчките към германските заводи отчетоха историческо понижаване от 15.6%. През април индексът на мениджърите по поръчките PMI за сектора на услугите и производството се понижи до 13.5 пункта - най-ниското ниво в историята.

Европейската комисия очаква БВП на еврозоната да се свие с 8% през 2020 г. и да отбележи растеж от 6% през 2021 г. Това предполага V-образно възстановяване, което обаче изглежда много несигурно в Европа, имайки се предвид затварянето на множество малки компании и възможността от нови вълни на епидемията.

Трябва да се има предвид, че и не всички страни са еднакво подготвени за изход от кризата - в еврозоната имаше дисбаланси и преди нея, а най-вероятно по-бавно ще е възстановяването за държавите в южната част на континента.

Италия и Испания например - двете страни в еврозоната, които са най-засегнати от коронавируса, имат високо ниво на публичния дълг, което намали способността им да предоставят стимули.

Дългът на Италия спрямо БВП беше 135% през 2019 г., а този на Италия - 96%. Гърция беше по-слабо засегната от пандемията, но пак има най-високото ниво на дълг в Европа - 177% от БВП.

За сравнение публичният дълг на Германия е 60% от БВП, а страната има бюджетен излишък. Свободата на Берлин за маневри вече рефлектира на начина, по който успява да подпомогне компаниите.

Структурата на икономиките на страните е друг фактор, който ще има значително отражение върху възстановяването им. Държавите с огромен дял на малки и средни предприятия вероятно ще са по-уязвими, тъй като тези дружества обикновено имат по-малко обезпечения, които да предоставят на банките срещу заеми.

Това отново е лоша новина за Южна Европа, тъй като МСП генерират около 88% от заетостта в Гърция, 78.5% в Италия и 72% в Испания. За страните от ЕС средно делът им е 67%, а за Германия - около 64%.

Трябва да се отбележи, че и някои страни са по-зависими от най-тежко засегнатите от пандемията сектори - като туристическият. Туризмът генерира около 20% от БВП на Гърция, 15% от БВП на Испания и по 13% от БВП на Италия и Кипър.

Липсата на единен европейски отговор значи, че вероятно кризата ще задълбочи различията в еврозоната. Стимулите бяха отпуснати предимно от националните правителства, докато Европейската централна банка обяви програма за изкупуване на облигации и гарантира, че лихвите ще останат ниски.

Не е ясно обаче колко още ЕЦБ ще може да поддържа обещанията си, имайки се предвид [скорошният натиск от Германския конституционен съд](#).

Еврозоната няма да е сама по отношение на колапса в икономическата активност и нарастващия дълг, но управлението на единна валута сред различни икономики е трудно. Пандемията вече задълбочи различията между северните и южни страни в региона, като повдигна значителен риск от нова дългова криза.

✓ М. Габриел: Ще намерим ваксина до края на годината, но ще последва критичен етап

Събрани са 7,4 млрд евро, търсят се компании, напреднали в проучванията

„Ние ще намерим ваксина до края на годината. Вярвам в това“, уверена е Мария Габриел, ресорен еврокомисар по наука и иновации. „Но след това идва важен критичен етап“, допълни еврокомисарят в ефира на Bulgaria ON AIR.

„Той е свързан с капацитета за производство. В Европа нямаме за момента този капацитет, който е необходим. Ако се окажат правилни анализите, ще трябва милиарди ваксини. Целта на донорската конференция е да инвестираме сега и когато дойде критичният момент за капацитет на производство, то да бъде включително в Европа,“ подчерта еврокомисарят.

На донорска конференция тази седмица само за три часа бяха събрани 7.4 от търсените 7.5 млрд. евро за разработване на ваксина за COVID - 19, но процесът за набиране на средства е отворен до 23 май. В рамките на тази инициатива ще бъдат направени три партньорства - Партньорство за ваксина, за лекарства и диагностични тестове. Всяко партньорство ще има една централна организация, която да координира следващите стъпки,“ каза Мария Габриел.

Според Мария Габриел сумата, събрана на донорската конференция през седмицата, ще позволи възможно най-бързо да бъдат идентифицирани обещаващите компании – тези, които са напред със своите клинични изследвания, с идеята, която са предложили, да се инвестира в тях и след това да преминем към следващия етап.

Целият разговор с Мария Габриел за съживяването на туризма, живота с COVID-19 и стъпките за намирането на ваксина вижте във [видеото](#).

✓ Дългова криза, Brexit, коронавируса: Колко сериозно е застрашен ЕС?

Кризите в европейското семейство зачестяват през последните години

Европейският съюз (ЕС) е в криза, отново. Третата по големина икономика в света - тази на 27-те страни членки на блока, се опитва да намери изход от дълбоката рецесия, към която се насочи заради коронавирусната пандемия. Кризата поднови старите разделяния в блока, които заплашваха с разделението му. Въпреки че това не е първият път, в който ЕС се изправя пред екзистенциални проблеми, германският канцлер Ангела Меркел заяви, че блокът никога не е бил поставян пред подобно предизвикателство, пише Bloomberg в свой анализ.

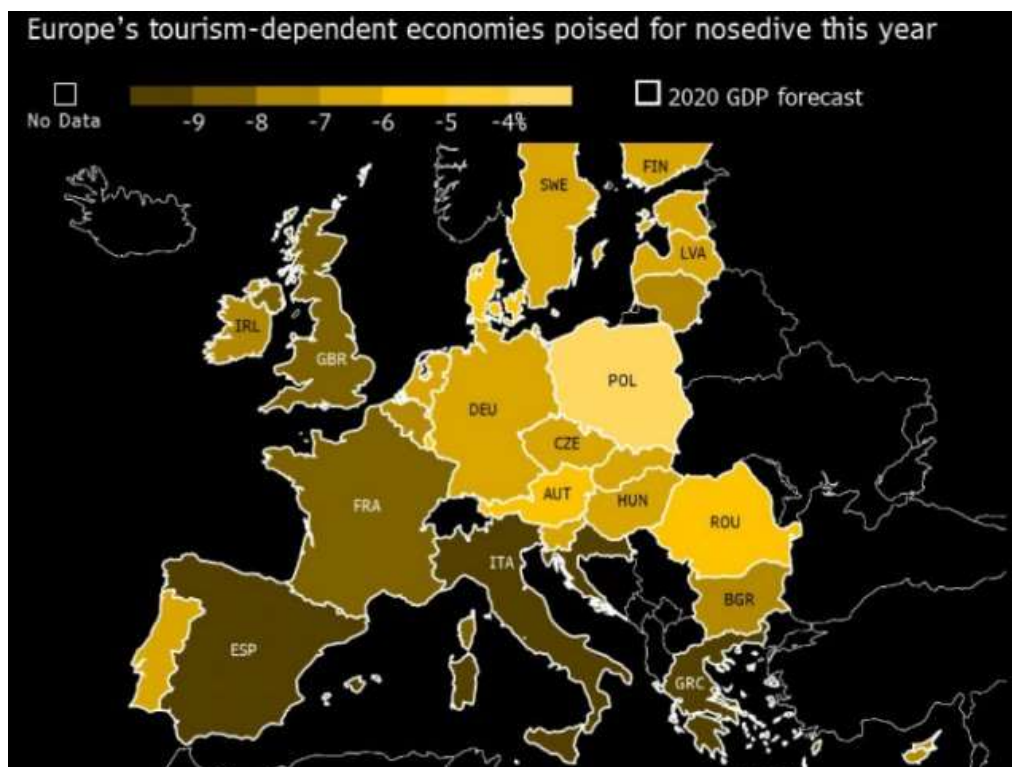
1. Защо заплахата този път е толкова голяма?

Европейската комисия очаква пандемията да предизвика най-големия спад на БВП в региона от Втората световна война насам, като предупреди, че различията в икономическите щети и възстановяването в отделните държави ще изложи на риск оцеляването на еврозоната.

Общият валутен блок, обхващащ 19 държави, е сърцето на европейския проект, но в него липсват много от инструментите, които останалите икономики могат да прилагат. Еврозоната няма единна хазна, чрез която да разпределя

средства, където е най-наложително, а съгласието между страните и членки относно подпомагането на по-бедните от тях е крехко.

Европейският туристически сектор е най-зависим от най-тежко засегнатите през тази година икономики. Графика: Bloomberg

2. Какво още тежи на ЕС?

В началото на май Германският конституционен съд оспори законността на програмата за изкупуване на облигации на Европейската централна банка, което би могло да намали силата ѝ в бъдеще. Потенциално по-голямо предизвикателство е фактът, че управляващите успорват авторитета на Европейския съд като краен арбитър в блока. Това може да доведе до нови проблеми, включително в нелибералните правителства на страните от Източна Европа, които нарушават върховенството на закона и принципите на блока.

По този начин решението на Германия повдига рискове за целия правен ред в ЕС и за първи път поставя основен въпрос: ако правото на ЕС няма първостепенно положение над националното законодателство, как може да функционират единният пазар и еврозоната?

3. Не е ли ЕС в постоянна криза?

През последното десетилетие дълговата криза едва не доведе до разпад на еврозоната. Бежанската вълна от 2015 г. свари отделните страни в блока еднакво неподготвени, което предизвика паника в отделните правителства. Година по-късно дойде и решението на Великобритания да напусне ЕС на фона на скока в подкрепата към популистките лидери в множество страни от континента.

До момента ЕС успя да оцелее през всички тези кризи, които обаче дадоха своето отражение.

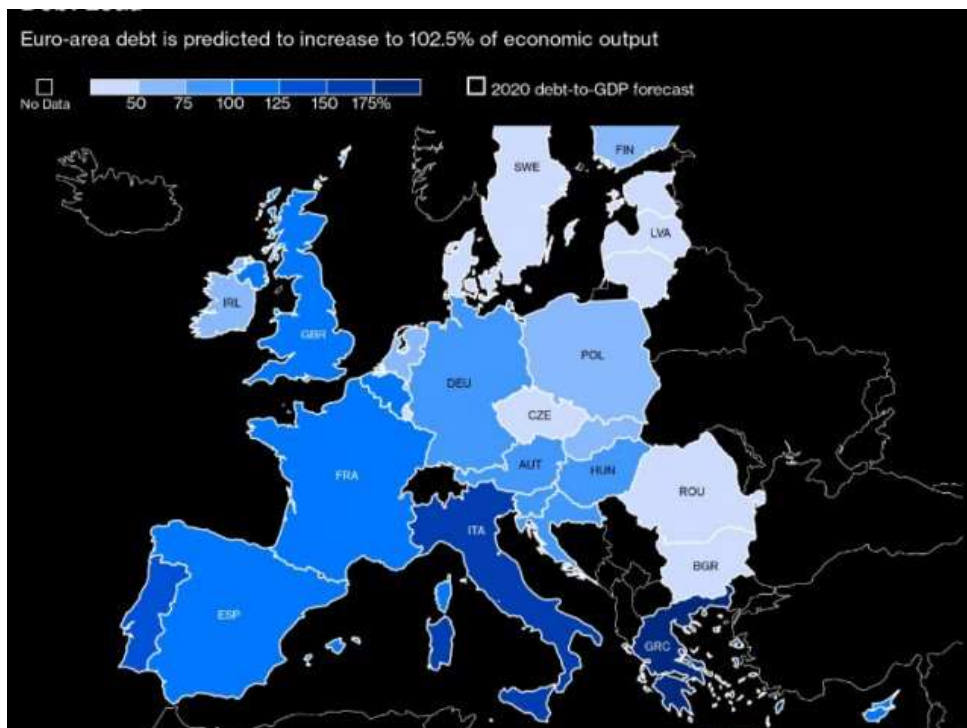
4. Защо имаше толкова много кризи?

Популярна теория е, че кризите са взаимосвързани, като всяка една води до следващата и оставя неразрешени проблеми, докато разкрива институционалните недостатъци на блока.

Страните от еврозоната споделят единна валута, но нямат подходящ общ бюджет, единният пазар е непълен, капиталовите пазари са фрагментирани, а продължителните настоявания за банков съюз остават без краен резултат.

Взимането на решения е трудно - само Европейската комисия може да предлага закони, но основният законодател е Съветът на ЕС, състоящ се от национални правителства, които могат да вземат решения само с единодушие или с голямо мнозинство.

За повечето закони е необходимо одобрение от Европейския парламент - фрагментирана група от пряко избрани депутати с пропорционално представителство на страните членки. За подкрепата там обикновено е необходимо обединение на няколко политически фракции до постигнато на мнозинство.

Очакванията са дългът в еврозоната да нарасне до 102.5% от БВП. Графика: Bloomberg

5. Има ли едно решение за това предизвикателство?

С една дума - суверенитет. Националните правителства трябва да отговорят пред собствените си избиратели и да се придържат към националните си конституции, парламенти и процедури, което понякога обаче подкопава усилията за взимане на стратегически решения в блока.

В края на февруари, след като коронавирусната пандемия започна да се разпространява в ЕС, неговите лидери прекараха 28 часа в разговори за това как ще се разпредели относително малкия бюджет на блока, а голяма част от ръководителите държаха да покажат как защитават предимно националните си интереси.

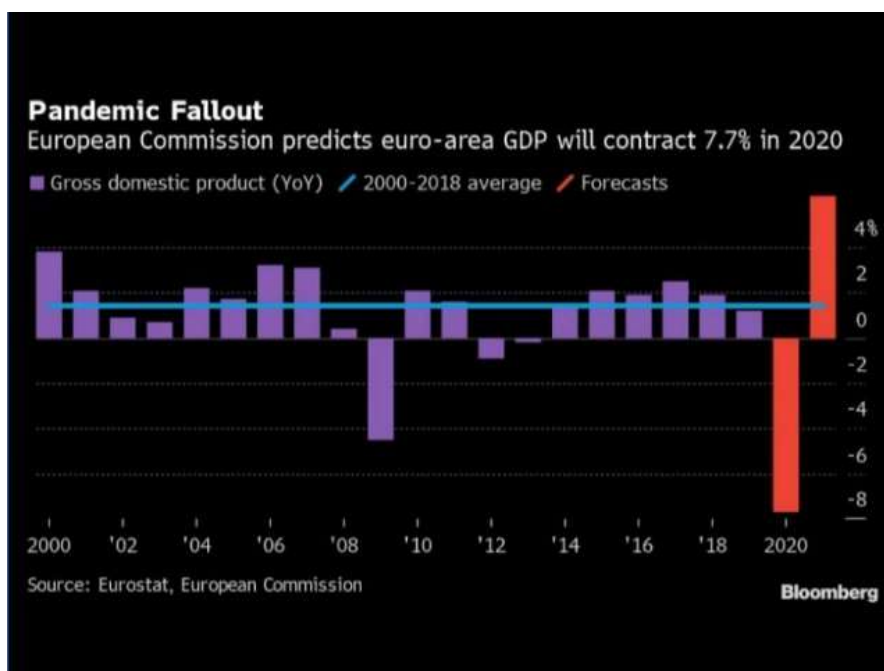
6. Колко лоши може да се окажат нещата този път?

Ситуацията този път се оказва достатъчно притеснителна за германския канцлер Ангела Меркел и френския президент Еманюел Макрон, които отправиха сериозни предупреждения за задаващата се криза.

"Досегашният опит показва, че лидерите на ЕС ще направят достатъчно, за да спасят ситуацията и да избегнат най-лошото", твърди Джанис Емануилидис, анализатор в Центъра за европейска политика.

Междувременно критичните към ЕС постоянно подценяват политическата воля на европейското семейство, което го поддържа заедно, но прави само толкова, че да избегне сривове, което може да не е жизнеспособна стратегия в дългосрочен план.

Делът на ЕС в световния БВП намалява, докато блокът изглежда все по-притиснат от САЩ и Китай.

Европейската комисия очаква БВП в еврозоната да се свие с 7.7% през 2020 г. Графика: Bloomberg

Критици предупреждават, че ако страните в ЕС продължават да бранят само националните си интереси, блокът може да се окаже във все по-слаба и незначителна в международен план позиция.

Cross.bg

✓ Внасят законопроект за държавните бензиностанции

Държавните бензиностанции отново на дневен ред. Днес се очаква да бъде внесен и законопроектът за бъдещите държавни търговски обекти. Идеята е да бъде създадена „Държавна петролна компания“, а планът на правителството е бензиностанциите да са до 100 и само в областните градове.

Целта на „Държавната петролна компания“ е тя да е коректен партньор и коректен играч в сектора. Идеята е през тази държавна компания обществото да получава по-бърза и правилна информация относно количеството и качеството на петрола. Това заяви в студиото на Нова телевизия „Здравей, България“ министърът на икономиката Емил Караниколов.

През годините много често се е случвало, когато цената на горивата се вдига, автоматично много бързо и в България се повишава. Респективно обаче, когато пада - имаме около 14 дни до един месец срок, в който стойността се понижава. Считаме, че това не е толкова рационално. Сигурни сме, че тази компания ще дава по-ясна картина, обясни Караниколов. Той допълни, че в държавните бензиностанции ще има стандарт за качество, който се надява от тук нататък да се съблюдава и от всички. Към момента проблем с качеството на горивата няма. Постоянно се извършват проверки, но знаете, че на определени етапи по-малки играчи често създават проблеми на автомобилите ни, информира министърът на икономиката.

✓ 18 май - Международен ден на музеите

На 18 май 1978 г. за първи път се чества Международният ден на музеите. Решението за това е взето през 1977 г. в Москва на XI-та генерална конференция на Международния съвет на музеите. Думата "музей" идва от латинската дума "museum", която е от гръцки произход и произлиза от "mouseion". "Mouseion" било мястото (понякога храм), което било посветено на музите, покровителките на изкуствата в гръцката митология.

В модерната си форма музеят възниква като индивидуална колекция от предмети на аристократи през Ренесанса. Националната държава превръща музеите в стожер на своята културна идентичност. Днес, когато светът е движен от глобализацията, музеят е превърнат в главно средство за привличане на туристи.

В музея се събират, пазят и излагат предмети, образи и текстове, свързани с определена епоха или сфера.

От една страна, има стремеж да се представи историческата истина за явлението, а от друга, подборът на изложението експонати съдържа някакво послание, което най-често ни обръща към някаква страна на паметта и идентичността. Наред с традиционните музеи, излагащи картини, исторически или археологически паметници, съществуват музеи на почти всичко: музей на транспорта, музей на виното, музей на детството и т.н.

✓ Директорът на Европол: Пандемията вече се отрази на киберпрестъпността

Кражби на европейски пари по възстановителни фондове, които са свързани с възстановяването на икономиките след пандемията. Това очакват от Европол като последица от COVID-19. Последният доклад на полицейската организация отчита повишаване на престъпленията, свързани с деца в интернет.

Катрин Де Бол е белгийка и е първата жена директор на Европол. Европейската полицейска служба е със седалище в Хага и има водеща роля в подкрепата на борбата срещу тежката международна престъпност и тероризма. Една от основните дейности на Европол е да събира информация от всички държави членки, разказва NOVA.

„COVID-19 ни изправи пред безпрецедентна криза. Той оказва влияние върху цялостната система за сигурност на Европейския съюз. Важно е да се отбележи, че Европол работи заедно с всички правоприлагащи органи в страните членки - споделяме информация и наблюдаваме какво се случва. Защото това, което виждаме са 3 големи промени, които COVID-19 създаде. Пандемията вече се отрази на киберпрестъпността, на фалшифицирането на стоки и престъпленията срещу собствеността“, казва тя.

Според нея киберпрестъпниците са се адаптирали много бързо към новата ситуация.

„Те видяха възможност в това, че много хора работят от вкъщи, страхуват се да не бъдат покосени от вируса и искат да защитят хората, които обичат. Точно това използваша престъпниците. Забелязахме как бързо се увеличиша фишинг мейлите, но имаше ръст и при далеч по-трудните за разкриване кибератаки. Притеснително е, че престъпленията в мрежата са насочени и срещу здравни заведения. А това има голямо отражение върху системата“, посочва Катрин Де Бол.

По думите ѝ киберпрестъпниците се възползват от пандемията и в далеч по-лош план.

„Те използват факта, че децата са си вкъщи и точно поради това се възползват. Забелязахме увеличаване на използването и разпространението онлайн на материали, които съдържат сексуално насилие над деца. Самите насилници, в разговорите, които сме засичали споделят помежду си, че след като децата са си вкъщи и са онлайн, това им дава възможност да имат много по-лесен достъп до тях. А в тази ситуация разполагат и с повече време, за да намират и разпространяват подобни материали. Но за съжаление тази тенденция очакваме да продължи и след пандемията“, коментира още директорът на Европол.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Сутрешен блок“

- Туризм по време на пандемия - министър Николина Ангелкова;
- След карантината: кога и как ще отворят детските градини?
- Политика и кризи - коментар на социалния антрополог Харалан Александров и социолога Андрей Райчев;
- Философия на вируса - имунологът доц. Велизар Шиваров;

БТВ, „Тази сутрин“

- Как България ще излезе от кризата и адекватни ли са мерките след падането на извънредното положение? Гост: Вицепрезидентът Илиана Йотова;
- Ще бъдат ли приети предложенията на главния прокурор за по-сурови мерки срещу убийците на пътя?
- Отварят търговски центрове и фитнес зали. На живо: Какво предпазни мерки трябва да се спазват?
- След поредната авария с тока, на живо от Габровница. Хората питат, кой ще им плати изгорелите електроуреди?
- Очакват ли ни още летни жеги до края на май? Прогноза на синоптика Анастасия Стойчева.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Какво ще се случи в икономиката след пандемията? Прогнозата на бившия финансов министър Симеон Дянков: Държавите или ще опрощават дългове, или ще влизат в бизнеси;
- в. Труд - Морето се отпушва за нови резервации
- в. Монитор - Слагат филтри на климатиците в моловете като на болниците.

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Продължителният престой в COVID отделение и мигриращи лекари доведоха до бум на болни медици
- в. 24 часа - Десет банки вече са готови да кредитират бизнеса чрез ББР
- в. Труд - Старт на преговори за правилата за пътуване
- в. Труд - Българи в чужбина слушат гласа на родината
- в. Телеграф - Божков си купил тузарски самолет за \$51 млн.
- в. Телеграф - Бършем обувките в спирт, преди да влезем в мола
- в. Монитор - България пред прага на затихване на COVID-19
- в. Монитор - Бойко Борисов обяви: Околовръстното от Цариградско до Младост готово догодина.

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Димитър Николов, кмет на Бургас: Със сигурност някои ще се опитат да сеят бури в кризата
- в. Труд - Проф. Пламен Панайотов пред "Труд": Увеличаването на размера на наказанията не намалява престъпността
- в. Телеграф - Доц. д-р Пенка Петрова, директор на Института по микробиология към БАН: Разработваме лекарство за Covid-19 с кръвна плазма
- в. Монитор - Владислав Михайлов, председател на Сдружение "Национална асоциация на млекопреработвателите" (НАМ): Време е за забрана на палмата в храните.

Водещи анализи

- в. 24 часа - Точно за 10 минути през 2006 г. депутатите освободиха хазарта от ДДС, а от 30 години мамят, че за печата това ще е рисковано
- в. Труд - Болни от политическата зараза
- в. Телеграф - Голямата априлска секира на парното
- в. Монитор - Две гири и два мола, моля.